

Sygn.akt III AUa 455/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Alicja Sołowińska

SA Marek Szymanowski

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 grudnia 2017 r. w B.

sprawy z odwołania P. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego

na skutek apelacji wnioskodawcy P. Ż.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 kwietnia 2017 r. sygn. akt IV U 352/17

I. oddala apelację;

II. zasądza od P. Ż. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Alicja Sołowińska SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Marek Szymanowski

sygn. akt III AUa 455/17

UZASADNIENIE

P. Ż. w odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w O. z dnia 20 stycznia 2017 r., nr (...) wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, iż od dnia 1 kwietnia 2014 roku podlega ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy organowi rentownemu do ponownego rozpoznania, a ponadto o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania sądowego według norm przepisanych

Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie:

- art. 13 ust. 3 Rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE L. 2004.166), zawierającego normę kolizyjną wskazującą na ustawodawstwo właściwe dla ubezpieczenia społecznego osoby normalnie wykonującej pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich Unii Europejskiej przez co wyłączona jest możliwość ustalenia prawa właściwego dla tego stosunku

prawnego w inny sposób, niż wskazany przez normę dotyczącą koordynacji ubezpieczeń społecznych, co oznacza, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych miał bezwzględny obowiązek ustalić odwołującemu się ustawodawstwo słowackie

- art. 3 ust. 2 Rozporządzenia nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 (Dz.Urz. UE nr L 284/1 z 30.10.2009r. z późn. zm.) w zw. z art. 6 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, że wnioskodawca zobowiązany był do przedstawienia także dokumentów i dowodów na potwierdzenie, iż świadczył pracę na terenie Słowacji,

- art. 14 ust. 5b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 poprzez przyjęcie, iż wnioskodawca nie wykonywał w sposób rzeczywisty pracy na terenie Słowacji, podczas gdy organ rentowy ani słowacka instytucja - S. P. nie poczyniła stosownych ustaleń w zakresie,

- art. 16 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE.L.2009.284.1.) przez zaniechanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych niezwłocznego określenia ustawodawstwa właściwego zgodnie z uzyskaną informacją, a zamiast tego wszczęcie postępowania wyjaśniającego,

- art. 477¹¹ § 2 k.p.c w zw. z art. 379 pkt. 5 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, a mianowicie niezawiadomienie o postępowaniu pracodawcy odwołującego się jako zainteresowanego, co skutkowało pozbawieniem tego podmiotu możliwości obrony swoich prawa w toku niniejszego postępowania.

W uzasadnieniu odwołania skarżący podał, że zgodnie z art. 13 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady osoba, która wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1. W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca od 1 kwietnia 2014 r. wykonuje pracę najemną a terytorium Słowacji i z tego tytułu został też zgłoszony do ubezpieczenia społecznego w tym Państwie. Wnioskodawca prowadzi również działalność gospodarczą na terenie Polski. Zatem do oceny, któremu z ustawodawstw winien podlegać tj. polskiemu czy słowackiemu, należy zastosować art. 13 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. Podkreślił przy tym, że chodzi tutaj wyłącznie o pierwszą część tego przepisu, tj. do słowa „lub”, a nie dalszej jego części, która dotyczy odmiennej sytuacji, w której praca najemna lub też praca na własny rachunek jest wykonywana jednocześnie w dwóch lub więcej Państwach Członkowskich. Zgodnie zatem z mającą zastosowanie w niniejszej sprawie pierwszą częścią art. 13 ust. 3 ww. rozporządzenia, osoba która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich, podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiej, w którym wykonuje pracę najemną. Treść tego przepisu jest jasna i nie budzi wątpliwości interpretacyjne, w sposób jednoznaczny wynika z niego, że daje on pierwszeństwo ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego, w którym ubezpieczony wykonuje pracę najemną, a zatem w przedmiotowej sprawie ustawodawstwu Słowacji. Ponadto normy zawarte w art. 16 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009) określają tryb ustalania właściwego ustawodawstwa przewidując niezwłoczność takiego działania jak i wymóg tymczasowego określenia ustawodawstwa właściwego przy uwzględnieniu m.in. art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004. Zastosowanie tych uregulowań prawnych oznacza formalnie w sytuacji wnioskodawcy i przy uwzględnieniu ust. 3 art. 13 Rozporządzenia 883/2004 (czyli pierwszeństwa ustawodawcy państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca najemna dla osoby prowadzącej równoległe działalność gospodarczą w innym kraju), iż organ rentowy nie mógł - po otrzymaniu w dniu 15 maja 2014 r. wniosku o ustalenie ustawodawstwa właściwego - inaczej postąpić jak tylko tymczasowo określić dla wnioskodawcy za okres sporny jako właściwe ustawodawstwo słowackie, a nie polskie. Zakład (...) wskazał natomiast, iż brak przedłożenia przez wnioskodawcę dowodów potwierdzających zatrudnienie na Słowacji oraz w Polsce nie pozwalało na zastosowanie w przypadku wnioskodawcy przepisu art. 13 ust 3 Rozporządzenia 883/2004. W ocenie skarżącego Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ma kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym. Ocena ta może nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanych przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i może być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować. Ze względu na różnice między

ustawodawstwami krajowymi co do określenia przedmiotu ubezpieczenia społecznego wprowadzono zasadę, że uwzględnianie okoliczności lub wydarzeń mających miejsce w jednym państwie członkowskim nie może w żaden sposób sprawiać, iż właściwym dla nich stanie się inne państwo ani że będzie się do nich stosować jego ustawodawstwo (pkt 11 preambuły Rozporządzenia nr 883/2004). Określenie ustawodawstwa właściwego wskazującego na instytucję miejsca świadczenia pracy najemnej wyłącza ocenę przez instytucję miejsca zamieszkania, czy stosunek prawny będący podstawą objęcia ubezpieczeniem społecznym w kraju świadczenia pracy jest ważny według prawa miejsca zamieszkania ubezpieczonego. Co istotne w piśmie z dnia 26.09.2016 r. instytucja słowacka wskazała, że w przypadku pracowników MANIOM s.r.o ma miejsce rzeczywista realizacja działalności zarobkowej na terytorium Republiki Słowackiej. Zupełnie niezrozumiałą jest więc opinia organu rentowego, iż słowacka instytucja utożsamiała się z jego przekonaniem, iż nie dochodziło do rzeczywistego realizacji działalności na Słowacji. Znamiennym jest, iż treść decyzji z dnia 20.01.2017 r. zawiera sprzeczne informacje, co też w tym stanie rzeczy nie może się ostać. Zupełny brak konsekwencji w działaniach organu rentowego, a przede wszystkim nierespektowanie informacji przekazywanych przez słowacką instytucję, a wyłącznie tworzenie własnych opinii nie popartych żadnym konkretnymi argumentami jest niedopuszczalne. Wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy nie wyczerpał (nie przeprowadził) trybu koniecznego przewidzianego w art. 16 ust. 2 i 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 powodując brak ostateczności ustalenia ustawodawstwa właściwego. Zdaniem wnioskodawcy, to organ rentowy winien był uzyskać pełną informację, co do aktualnego statusu ubezpieczeniowego wnioskodawcy na Słowacji, tym bardziej, iż organ rentowy posiadał wiedzę, iż ten został zgłoszony do słowackiej instytucji ubezpieczeniowej. Dokonanie przez wnioskodawcę rejestracji w słowackiej instytucji ubezpieczeniowej w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę zawartej z zainteresowaną Spółką wykluczyło możliwość dokonania ustaleń przeciwko dowodowi ubezpieczenia w innym państwie. Organ rentowy przeniósł na wnioskodawcę obowiązek gromadzenia i przedstawienia wszelkich, a nie niezbędnych informacji w sprawie, w szczególności poprzez zobowiązanie wnioskodawcy do składania dowodów świadczących o faktycznym wykonywaniu pracy, podczas gdy organ rentowy chcąc wykazać brak świadczenia pracy powinien był tę okoliczność udowodnić. Wnioskodawca wypełnił swój obowiązek, przedkładając organowi rentowemu umowę o pracę, potwierdzenia otrzymywania wynagrodzenia a także potwierdzenie zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego, co winno być wystarczającym dowodem na potwierdzenie rzeczywistego świadczenia pracy na terenie Słowacji. Zdaniem wnioskodawcy, zgodnie z art. 61 § 4 k.p.a., organ rentowy winien dokonać zawiadomienia spółki (...) s.r.o. z siedzibą w C., będącej pracodawcą ubezpieczonego, o toczącym się postępowaniu, z uwagi na fakt ewentualnego respektowania przez spółkę decyzji wydanych w przedmiotowym postępowaniu. Istotnym jest również, iż postępowanie o ustalenie dla pracownika właściwego ustawodawstwa bezpośrednio dotyczy nie tylko pracownika, ale i pracodawcy, który odprowadza składki na ubezpieczenie społeczne przez co jest bezpośrednio zainteresowany jego wynikiem. To słowacki pracodawca posiada kluczowe dokumenty związane wykonywaniem przez pracownika na terenie Słowacji, w których posiadaniu nie jest wnioskodawca. Tym samym udział słowackiej spółki w przedmiotowym postępowaniu zdecydowanie usprawniłby procedury jak również umożliwiłby ochronę interesów podmiotu zagranicznego.

ZUS wniósł o oddalenie odwołania. Podał, że zaskarżoną decyzją, na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016r., poz. 963 ze zm.), art. 11 ust. 3 lit. a w związku z art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE z 30.04.2004 nr L 166/1) stwierdzono, że P. Ż. w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega ustawodawstwu polskiemu w okresie od 01.04.2014 r. Stosownie do art. 11 ust. 1 Rozporządzenia nr 883/2004 osoby, do których stosuje się rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Ustawodawstwo ustalane jest w oparciu o przepisy tytułu II powołanego rozporządzenia. To tzw. zasada jedności stosowania prawa. Zasadą jest, że podlega się ustawodawstwu państwa, w którym wykonywana jest praca/prowadzona działalność na własny rachunek. Zgodnie z art. 11 ust. 3 lit. a Rozporządzenia nr 883/2004 osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego. Jedną z sytuacji zezwalających na podleganie innemu ustawodawstwu niż państwo miejsca wykonywania pracy jest sytuacja uregulowana w art. 13 ust. 3 Rozporządzenia nr 883/2004. Zgodnie z ww. przepisem osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w

którym wykonuje swoją pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1, tj. osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym Państwie Członkowskim lub jeżeli jest zatrudniona przez różne przedsiębiorstwa lub przez różnych pracodawców, którzy mają siedzibę lub miejsce wykonywania działalności w różnych Państwach Członkowskich lub ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności zatrudniającego ją przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli osoba ta nie wykonuje znacznej części swojej pracy w Państwie Członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania. Z akt sprawy wynika, iż decyzją z dnia 12.11.2014 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, iż P. Ż. w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega ustawodawstwu polskiemu od 01.04.2014 r. Decyzja ta podlegała kontroli sądowej. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie, z dnia 20 maja 2015r., sygn. akt IV U 47/15 zaskarżona decyzja została zmieniona w ten sposób, iż stwierdzono, iż P. Ż. w zakresie zabezpieczenia społecznego nie podlega ustawodawstwu polskiemu od 01.04.2014 r. Organ rentowy złożył apelację od w/w wyroku. Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 24 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa 938/15 uchylił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 12.11.2014 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych. Sąd zobowiązał organ rentowy do rozpoznania sprawy w ramach współpracy z organem słowackim „czy w stosunku do wnioskodawcy słowacki organ rozstrzygnął wiążąco we właściwej mu procedurze czy za sporny okres podlegał on ubezpieczeniu słowackiemu” i do rozstrzygnięcia o właściwym ustawodawstwie w zakresie zabezpieczenia społecznego, wskazując iż „w zależności od tego jak zdecyduje ostatecznie organ słowacki w tym zakresie - polski organ rentowy rozstrzygnie następnie o właściwym ustawodawstwie dla wnioskodawcy co do okresu transgranicznego zbiegu tytułów ubezpieczenia.” W dniu 04.04.2016 r. słowacka instytucja właściwa wydała postanowienie w sprawie braku nabycia prawa do ubezpieczenia chorobowego, ubezpieczenia społecznego i ubezpieczenia na wypadek bezrobocia przez P. Ż., jako pracownikowi firmy (...) s.r.o. P. 76. 022 01 C.. Od 01.01.2014 r. zgodnie z prawem słowackim formularz E 104 wydany dla P. Ż. został unieważniony. Instytucja słowacka powołała się na informację o ustaleniu dla P. Ż. ustawodawstwa polskiego. Jak stanowi art. 16 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009 r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE z 20.10.2009 r. nr L 284/1) osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania. Stosownie natomiast do art. 16 ust. 2 wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Ustawodawstwo polskie od 01.04.2014 r. dla P. Ż. zostało ustalone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. pismem z dnia 05.11.2014 r. Słowacka instytucja właściwa nie wniosła zastrzeżeń, na co miała dwa miesiące od odebrania przedmiotowej informacji. Tak ustalone ustawodawstwo stało się ostateczne. Ponadto pismem z dnia 14.07.2016 r. organ rentowy zwrócił się do instytucji słowackiej celem uzyskania informacji czy P. Ż. wykonywał pracę w Słowacji od 01.01.2014 r. i w jakim okresie. Instytucja słowacka udzieliła szczegółowej odpowiedzi pismem z dnia 26.09.2016 r., w którym to wprost wskazała, iż „Ubezpieczalnia społeczna jest zdania, że P. Ż. od dnia 01.04.2014r. podlega polskim przepisom prawa o ubezpieczeniach społecznych”. Powyższe oznaczało, że instytucja słowacka zgodziła się ze stanowiskiem instytucji polskiej, że jedyną aktywnością zawodową od 01.04.2014 r. było prowadzenie przez P. Ż. działalności na własny rachunek w Polsce.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 20 kwietnia 2017 r. oddalił odwołanie.

Sąd ten ustalił, że decyzją z 12 listopada 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o ubezpieczeń społecznych, art. 11 ust.3 lit a w związku z art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 2004 r. 166 poz. 1 ze zm.) stwierdził, że P. Ż. w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega ustawodawstwu polskiemu w okresie od 1 kwietnia 2014 r. Odwołanie od powyższej decyzji złożył P. Ż. domagając się jej zmiany względnie uchylenia decyzji i przekazania organowi rentowemu do ponownego rozpoznania. Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 20 maja 2015 r.

zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że P. Ż. w zakresie zabezpieczenia społecznego nie podlega ustawodawstwu polskiemu w okresie od 1 kwietnia 2014 r. Sąd ten ustalił, że bezspornym w sprawie jest, iż P. Ż. prowadzi działalność gospodarczą na terenie Polski i z tego tytułu odprowadza stosowne składki na ubezpieczenia społeczne. Dodatkowo 1 kwietnia 2014 r. zawarł umowę o pracę z pracodawcą słowackim MANIOM S.R.O. z siedzibą w C. w Słowacji. Praca ta miała być wykonywana na terenie Słowacji i polegała na wykonywaniu czynności promotora usług i produktów jak również prezentacji i promocji działalności spółki (...). Strony umowy o pracę ustaliły wynagrodzenie w wysokości 40 Euro miesięcznie, a czas pracy na 10 godzin miesięcznie. Sąd Okręgowy uznał odwołanie za skuteczne. Podkreślił, że żadna ze stron nie kwestionowała podstawy prawnej wskazanej w zaskarżonej decyzji. Zgodnie z treścią art. 16 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania. Stosownie do treści art. 16 ust. 2 tego rozporządzenia, wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Jak stanowi art. 1 ust. 1 rozporządzenia podstawowego osoby, do których stosuje się rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Regułą jest podleganie ustawodawstwu państwa, w którym znajduje się miejsce wykonywania pracy/prowadzenia działalności na własny rachunek. Jedną z sytuacji zezwalających na podleganie innemu ustawodawstwu niż państwo miejsca wykonywania pracy jest sytuacja, gdy osoba, która wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich. Wówczas podlega ona ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym wykonuje pracę najemną. Sytuacja taka miała miejsce w rozpoznawanej sprawie. Sąd wskazał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych zakwestionował świadczenie pracy przez odwołującego na terenie Słowacji, wskazując, że właściwa instytucja w Słowacji - (...) poinformowała o przeprowadzonej kontroli u słowackich pracodawców. Z wyników tej kontroli wynikało, że pod adresem wskazanym przez odwołującego jako adres jego pracodawcy, umiejscowionych było dziewięć firm ocenionych jako tak zwane firmy skrzynkowe, a więc firmy które faktycznie nie prowadzą w Słowacji działalności, a co za tym idzie, nie dochodziło do realnego wykonywania pracy przez pracowników. Zdaniem organu rentowego firma, w której został zatrudniony odwołujący, należała do tych firm. Sąd Okręgowy uzasadniając swoje stanowisko wskazał też, że reguły dowodzenia w procesie cywilnym (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.) zobowiązują strony do wskazywania dowodów, z których wywodzą one skutki prawne. Zasada ta znajduje zastosowanie również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są odwołania ubezpieczonych od decyzji organów rentowych. Ogólna zasada rozkładu ciężaru dowodu jest regułą w znaczeniu materialnym wskazującą, kto poniesie skutki nieudowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, natomiast przepis art. 232 k.p.c. wskazuje, kto ponosi ciężar dowodu w znaczeniu formalnym: "kto powinien przedstawiać dowody". Zgodnie z powyższą zasadą, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy uznał, że odwołujący wykazał swoje zatrudnienie na podstawie umowy o pracę w spółce (...).R.O. z siedzibą w C. w Słowacji. Sąd ten stwierdził, że nie miał obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu. Przepis art. 468 k.p.c. nie stanowi podstawy dla przeciwnego twierdzenia. Zasada kontrydiktoryjności obowiązuje w pełni również w sprawach z ubezpieczenia społecznego. Na ubezpieczonym spoczywa ciężar dowodzenia okoliczności uzasadniających jego prawo (wyrok S A w B. z dnia 13 czerwca 2013 r.III AUa 1254/12).

Sąd Okręgowy podkreślił, że w świetle powyższego Zakład Ubezpieczeń Społecznych kwestionując okoliczności wykazane przez odwołującego winien zgłosić w tym zakresie stosowne dowody. Sąd bowiem nie ma obowiązku dążenia do wszechstronnego zbadania wszystkich okoliczności sprawy oraz nie jest zobowiązany do zarządzania dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Nie ma też obowiązku przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na tej stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 grudnia 2003 r. sygn. akt I ACa 1457/03, OSA 2005/3/12; wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 r., sygn. akt I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/poz. 76 wraz z glosą aprobującą A. Zielińskiego, Palestra 1998/1-2/204). W ocenie Sądu

Okręgowego organ rentowy nie sprostął tym przesłankom. Samo bowiem zaprzeczenie okoliczności wskazanych przez odwołującego i wykazanych dokumentami nie może być skuteczne. Zarzuty organu rentowego, co do nie istnienia firmy (...)R.O. były również niezasadne bowiem organ rentowy powołał się na korespondencję z instytucją w Słowacji - (...). Jednakże w wykazie firm tak zwanych skrzynkowych nie została wskazana firma zatrudniająca odwołującego. Z korespondencji tej wynikało również, że słowacka (...) nie kwestionowała wstecznie istnienia zatrudnienia nawet w tak zwanych firmach skrzynkowych. Pod adresem firmy zatrudniającej odwołującego przeprowadzone zostały kontrole działalności firm pod względem zatrudnienia pracowników i w wykazie firm, w których stwierdzono nieprawidłowości, nie wskazano firmy (...)R.O. Nie było więc zasadne twierdzenie organu rentowego, że firma ta nie zatrudniała pracowników oraz, że odwołujący nie wykonywał swojego zatrudnienia. Żadne dowody przeprowadzone w niniejszej sprawie na to nie wskazywały a twierdzenia organu rentowego i jego interpretacja w tym zakresie były gołosłowne i nie poparte żadnymi dowodami. Dlatego też, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł organ rentowy skarżąc je w całości oraz zarzucając mu:

- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 13 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. (Dz. U. UE L 166 poz. 1 z 30 kwietnia 2004 r.) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego z uwagi na zmianę zaskarżonej decyzji z dnia 12 listopada 2014 r. i ustalenie, że odwołujący od dnia 1 kwietnia 2014 r. nie podlega ustawodawstwu polskiemu,

- naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., poprzez uznanie, że tylko na organie rentowym ciążył obowiązek wskazania dowodów na twierdzenia wynikające z zaskarżonej decyzji.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 24 lutego 2016 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku uchylił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 12 listopada 2014 roku i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O..

W uzasadnieniu ww. wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy organ rentowy winien jednoznacznie wyjaśnić w ramach współpracy z organem słowackim czy w stosunku do wnioskodawcy słowacki organ rozstrzygnął wiążąco we właściwej mu procedurze czy za sporny okres podlegał on ubezpieczeniu słowackiemu. W zależności od tego jak ostatecznie w tym zakresie zdecyduje organ słowacki - polski organ rentowy rozstrzygnie o właściwym ustawodawstwie dla wnioskodawcy co do transgranicznego zbiegu tytułów ubezpieczenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., działając na podstawie art. 61 § 1 k.p.a. w związku z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zawiadomił P. Ż. w dniu 15 czerwca 2016 r. o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia dla niego ustawodawstwa właściwego w spornym okresie. Poinformował jednocześnie, że postępowanie zostało zakończone i w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia strony mogą wypowiedzieć się co do zebranych dowodów. Słowacka Ubezpieczalnia Społeczna w dniu 26 września 2016 r. poinformowała organ rentowy, że w następstwie kontroli MANIOM, s.r.o., P. 76,022 01 (...) 46 889 124, (...) stwierdzono, że w przypadku pracowników tej firmy, ma miejsce rzeczywista realizacja działalności zarobkowej na terytorium Republiki Słowackiej. (Oznacza to, że firma (...), s.r.o., nie znajduje się pośród firm, które zostały wymienione w piśmie numer (...) - (...) - BA z dnia 25.07.2013 r.). Jakkolwiek, jeśli w indywidualnych przypadkach właściwy oddział polskiej instytucji ubezpieczeń społecznych stwierdzi, że na podstawie przedłożonych dokumentów przez osobę, nie dowiedziono jakoby dochodziło do rzeczywistej realizacji działalności na terenie Republiki Słowackiej, wówczas słowacka Ubezpieczalnia Społeczna akceptuje opinię instytucji partnerskiej. W liście nr (...) - (...) z dnia 05.11.2014 r. oświadczone Ubezpieczalni Społecznej, że zainteresowany od dnia 01.04.2014 r. podlega polskim przepisom prawa o ubezpieczeniach społecznych. Ubezpieczalnia Społeczna nie zgłaszała zastrzeżeń co do tego oświadczenia, ponieważ z treści rzeczonoego oświadczenia wynikało, że zainteresowany przedłożył polskiej instytucji ubezpieczeń społecznych kopię umowy o pracę oraz Kartę rejestracyjną osoby fizycznej ((...)). Na

podstawie dodatkowego zapytania o dokumenty ze strony polskiej instytucji ubezpieczeń społecznych, zainteresowany przedłożył tylko kopię kwartalnego wykazu zrealizowanych prac za okres od 01.04.2014 r. do 30.09.2014 r., jednak co do rzeczywistej realizacji działalności, nie był w stanie udzielić żadnego wyjaśnienia. Wobec tych faktów, polska instytucja ubezpieczeń społecznych stwierdziła, że nie dochodzi do rzeczywistej realizacji działalności przez zainteresowanego na terytorium Republiki Słowackiej, natomiast Ubezpieczalnia Społeczna, jako instytucja właściwego kraju członkowskiego, utożsamiała się z tą opinią. Stanowisko Ubezpieczalni społecznej opierało się na następujących faktach: - zgodnie z art. 3 (2) Rozporządzenia wykonawczego Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009 r., którym ustanawia się procedurę realizacji rozporządzenia (WE) nr 883/2004 o koordynacji systemów ubezpieczeń społecznych, od osób, do których odnosi się rozporządzenie podstawowe, wymaga się, aby przekazali do właściwych instytucji informacje, dokumenty albo dokumentacje dodatkową, które są niezbędne dla oceny ich sytuacji albo sytuacji ich rodzin, w celu wskazania albo zachowania ich praw i obowiązków oraz w celu wskazania przepisów prawa właściwych do zastosowania oraz wynikających z nich obowiązków; - z pisma polskiej instytucji ubezpieczeń społecznych wynika, że zainteresowany, w celu poświadczenia rzeczywistej realizacji działalności na terytorium Republiki Słowackiej, przedłożył: kopię umowy o pracę, kartę rejestracyjną osoby fizycznej ((...)), kopie kwartalnego wykazu zrealizowanych prac za okres od 01.04.2014 r. do 30.09.2014 r. przy czym nie był w stanie udostępnić innych bliższych informacji. Zainteresowany, w umowie o pracę zawartej z firmą (...), s.r.o., ma uzgodniony rodzaj pracy - promotor usług i produktów świadczonych przez pracodawcę albo klientów pracodawcy. Praca zdefiniowana jest zwłaszcza poprzez poniższe cechy: - kontakt z potencjalnymi klientami, - prezentacja i propagowanie działalności pracodawcy albo klientów pracodawcy, -zapewnianie pisemnej dokumentacji szkoleniowej, materiałów i wyposażenia technicznego w celu realizacji i w przebiegu szkoleń internetowych. Powyższy zakres pracy zainteresowanego umożliwia więc przedłożenie dokumentów związanych z jego działalnością: -konkretnej daty realizacji prac (dzień/miesiąc/rok), - konkretne miejsce realizacji prac (nazwę firmy i jej adres, podanie samego miejsca jest niewystarczające), - opis, w jakiej formie dokonywana jest prezentacja i propagowanie działalności pracodawcy albo klientów pracodawcy - ze względu na to, że zainteresowany jest obywatelem polskim, to w jakim języku się to odbywa, - kopii pisemnej dokumentacji szkoleniowej itd. Żadne z tych dokumentów (w wyżej wymienionym formacie) nie zostały przedłożone do żadnej instytucji ubezpieczeń społecznych przez zainteresowanego. Poza tym, Karta rejestracyjna osoby fizycznej jest formularzem, który wypełnia pracodawca w ramach czynności, które jest obowiązany podjąć przy zgłoszeniu osoby do ubezpieczenia społecznego pracownika w myśl ustawy nr (...) o ubezpieczeniach społecznych z późniejszymi zmianami (tj. w myśl przepisów wewnętrznych Republiki Słowackiej) i nie ma możliwości jego zamiany, co do treści, zgodnie z formularzem PD A1, który wystawiany jest według art. 19 (2) rozporządzenia wykonawczego jako potwierdzenie, że względem osoby stosowane są przepisy ubezpieczeń społecznych wyznaczone zgodnie z rozporządzeniami koordynacyjnymi. Również przedłożone kopie umowy o pracę zawartej z firmą (...), s.r.o. jak i kopie kwartalnego wykazu zrealizowanych prac nie są uznawane przez Ubezpieczalnię społeczną za dostateczny dowód rzeczywistej realizacji działalności zainteresowanego na terytorium Republiki Słowackiej, dlatego Ubezpieczalnia społeczna jest zdania, że P. Ż. od dnia 01.04.2014 r. podlega polskim przepisom prawa o ubezpieczeniach społecznych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją nr (...) z dnia 20 stycznia 2017 r., wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, z późn. zm.) , art. 11 ust. 3 lit. a) w związku z art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 166/1 z 30.04.2004 ze zm.), stwierdził, że P. Ż. w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega ustawodawstwu polskiemu w okresie od 01.04.2014 r. W uzasadnieniu ww. decyzji organ podał, że stosownie do art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw. W zakresie określenia ustawodawstwa właściwego od dnia 01 maja 2010 r. Polskę obowiązują między innymi: - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE: r L 166/1 z 30.04.2004 ze zm.), - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 kwietnia 2009 r. dotyczące wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 284/1 z 20.10.2009 r. zm.), zwane dalej rozporządzeniem 987/2009. Jak stanowi art. 11 ust. 1 rozporządzenia 883/2004 osoby, do których stosuje się

niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego Ustawodawstwo ustalone jest w oparciu o przepisy tytułu II powołanego rozporządzenia. Jest to tzw. zasada jedności stosowanego prawa. Regułą jest, że podlega się ustawodawstwu państwa, w którym wykonywana jest praca/ prowadzona działalność na własny rachunek. Zgodnie z art. 11 ust. 3 lit. a Rozporządzenia 883/2004 osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną tj: pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego. Jedną z sytuacji zezwalających na podleganie innemu ustawodawstwu niż państwo miejsca wykonywania pracy jest uregulowana w art. 13 ust. 3 Rozporządzenia 883/2004. Zgodnie z tym przepisem osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1. Pismem z dnia 15.05.2014 r. ubezpieczony złożył wniosek o ustalenie dla ustawodawstwa słowackiego w związku z podjęciem pracy w Słowacji w firmie (...) s.r.o. P. 76, (...) Ć., Slovenska republika, (...) 46 889 124 i jednoczesnym prowadzeniem działalności w Polsce. Do wniosku załączył on kserokopię umowy o pracę zawartej w dniu 01.04.2014 r. oraz R. list FO. Zakład wzywał ubezpieczonego do złożenia wyjaśnień w sprawie szczegółów nawiązania stosunku pracy, harmonogramu pracy w Słowacji i prowadzenia działalności w Polsce, przedłożenia dowodów wykonywania pracy w Słowacji, określenia na czym polegają wykonywane przez niego obowiązki, jak często świadczy on pracę w Słowacji, jak dociera do miejsca wykonywania pracy, o miejsce pobytu w Słowacji, jakim językiem posługuje się ubezpieczony wykonując pracę w Słowacji. Nie udzielał on konkretnych odpowiedzi. W przedłożonej do Zakładu umowie o pracę, jako dzień pracy wskazano 01.04.2014 r. Umowa została zawarta na czas nieokreślony, przy czym strony uzgodniły trzymiesięczny okres próbny. Według umowy pracownikowi należne jest wynagrodzenie miesięczne w wysokości 40 Euro, płatne na rachunek wskazany przez pracownika. Czas pracy to 10 godzin miesięcznie. Zakład nie dał wiary, iż rzeczywiście ubezpieczony wykonywał pracę w Słowacji, uznając tym samym, że jedyną aktywnością wykonywaną przez niego było prowadzenie działalności na własny rachunek w Polsce i ustalił dla niego ustawodawstwo polskie jako właściwe w okresie od 01.04.2014 r. Poinformowano o tym instytucję właściwą w Słowacji, która nie wniosła zastrzeżeń. Na ubezpieczonego wniosek w przedmiotowej sprawie została wydana decyzja, od której wniósł on odwołanie do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Wyrokiem z dnia 24.02.2016 r., sygn. akt III AUa 938/15 Sąd Apelacyjny w Białymstoku, przekazał do ponownego rozpoznania organowi rentowemu sprawę ustalenia ustawodawstwa właściwego w zakresie zabezpieczenia społecznego. Sąd zarzucił Zakładowi, że nie nawiązał skutecznie kontaktu ze słowacką instytucją ubezpieczeniową i ustalił w sposób ostateczny właściwe ustawodawstwo. Pismem z dnia 14.07.2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. poinformował słowacką instytucję właściwą - S. P., że od Zakładu wymaga się aby w sprawie ubezpieczonego nawiązać kontakt z tą instytucją i uzyskania jasnej informacji czy wykonywał on pracę w Słowacji i w jakim okresie. Pismem z dnia 26.09.2016 r. instytucja słowacka odpowiedziała, że w przypadku pracowników MANIOM s.r.o. ma miejsce rzeczywista realizacja działalności zarobkowej na terytorium Republiki Słowackiej. Jednocześnie instytucja słowacka poinformowała, że nie zgłaszała zastrzeżeń co do ustalenia przez Zakład ustawodawstwa polskiego wobec ubezpieczonego, ponieważ utożsamiała się z opinią Zakładu, że w jego przypadku nie dochodziło do rzeczywistej realizacji działalności na terytorium Republiki Słowackiej. Słowacka instytucja właściwa wskazała, że Karta rejestracyjna osoby fizycznej (R. list FO) jest formularzem, który wypełnia pracodawca w ramach czynności, które jest obowiązany podjąć przy zgłoszeniu osoby do ubezpieczenia społecznego pracownika w myśl przepisów wewnętrznych Republiki Słowackiej i nie ma możliwości jego zamiany, co do treści, z formularzem PD A1, który wystawiany jest na podstawie art. 19 ust. 1 Rozporządzenia 987/2009, jako potwierdzenie, że względem osoby stosowane są przepisy ubezpieczeń społecznych wyznaczone zgodnie z rozporządzeniami koordynacyjnymi, mającymi pierwszeństwo przed prawem krajowym wewnętrznym. Przedłożona kopia umowy o pracę zawartej z firmą (...) s.r.o. jak i kopie kwartalnego wykazu zrealizowanych prac nie są uznawane przez S. P. za dostateczny dowód rzeczywistej realizacji przez ubezpieczonego działalności na terytorium Republiki Słowackiej, dlatego S. P. jest zdania, że od 01.04.2014 r. podlega on polskim przepisom prawa o ubezpieczeniach społecznych. Wobec powyższego, zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O., wobec ubezpieczonego w okresie od 01.04.2014 r. ma zastosowanie ustawodawstwo miejsca wykonywania działalności na własny rachunek, czyli ustawodawstwo polskie.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie było nieuzasadnione. Zgodnie z treścią art. 11 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29.04.2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. UE. L. 2004.166.1) wynika, że osoby, do których stosuje się to rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego. Ustawodawstwo takie określane jest zgodnie z przepisami niniejszego tytułu (tytuł II - Określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa). Z treści art. 13 ust. 3 tego rozporządzenia wynika, że osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną. Wyłączona jest tym samym możliwość ustalenia prawa właściwego dla tego stosunku prawnego w inny sposób niż wskazany przez ten przepis. Wykonywanie pracy najemnej określające tytuł ubezpieczenia społecznego rozumiane jest i tłumaczone według prawa miejscowego. Określenie ustawodawstwa właściwego wskazującego na instytucję miejsca świadczenia pracy najemnej wyłącza ocenę przez instytucję miejsca zamieszkania, czy stosunek prawny będący podstawą objęcia ubezpieczeniem społecznym w kraju świadczenia pracy, jest ważny według prawa miejsca zamieszkania ubezpieczonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6.06.2013 r., sygn. II UK 333/12). Sąd Okręgowy wskazał, że organ rentowy nie mógł badać ważności zawartej umowy o pracę. Zdaniem Sądu instytucja miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o ustalenie ubezpieczenia społecznego w innym państwie może powziąć wątpliwości co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa, lecz może chodzić jedynie o wątpliwości co do określenia ustawodawstwa mającego zastosowanie, z uwzględnieniem art. 13 Rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009 r. dotyczącego wykonywania Rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zwanego dalej rozporządzeniem wykonawczym. Wątpliwości tych instytucja miejsca zamieszkania nie może rozstrzygać sama lecz musi dostosować się do trybu rozwiązywania sporów co do ustalenia ustawodawstwa właściwego wskazanego w art. 16 rozporządzenia wykonawczego, które w przypadku istnienia wątpliwości nakazuje zwrócić się do instytucji innego państwa członkowskiego. Informacja osoby ubezpieczonej o podjęciu pracy najemnej na terenie innego państwa członkowskiego niż wykonywanie pracy na własny rachunek, jest podstawą do wstępnego i tymczasowego ustalenia dla niej ustawodawstwa właściwego, stosownie do zasad kolizyjnych ustalonych w art. 13 rozporządzenia podstawowego. O tymczasowym określeniu prawa, według którego obejmuje się tę osobę ubezpieczeniem społecznym, instytucja miejsca zamieszkania informuje wyznaczone instytucje państwa, w którym wykonywana jest praca. Od tej chwili biegnie termin dwóch miesięcy, w czasie których zainteresowana instytucja może poinformować instytucję miejsca zamieszkania o niemożności zaakceptowania ustalonego ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii. Gdy to nie nastąpi, tymczasowe określenie ustawodawstwa staje się ostateczne.

Sąd Okręgowy wskazał, że postępowanie w przedmiotowej sprawie wszczęto na podstawie wniosku ubezpieczonego z dnia 19 maja 2014 r., w którym wniósł on o ustalenie ustawodawstwa właściwego w zakresie ubezpieczeń społecznych w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej na terytorium Polski oraz podjęciem zatrudnienia na terenie Słowacji. Ubezpieczony wyraźnie domagał się ustalenia tego ustawodawstwa na podstawie art. 16 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego.

Zdaniem Sądu Okręgowego ocena charakteru stosunku prawnego stanowiącego tytułu do ubezpieczenia może nastąpić tylko przez organ władny te przepisy stosować. Ze względu na różnice między ustawodawstwami krajowymi co do określenia przedmiotu ubezpieczenia społecznego wprowadzono zasadę, że uwzględnianie okoliczności lub wydarzeń mających miejsce w jednym państwie członkowskim nie może w żaden sposób sprawiać, że właściwym dla nich stanie się inne państwo ani że będzie się do nich stosować jego ustawodawstwo (pkt 11 preambuły rozporządzenia nr 883/2004). Określenie ustawodawstwa właściwego wskazującego na instytucję miejsca świadczenia. Do instytucji właściwych, jak również do sądu krajowego, należy przede wszystkim ustalenie, czy osoba uprawniona podlega ubezpieczeniu społecznemu w danym państwie członkowskim, a nie czy ważny jest stosunek prawny będący podstawą objęcia ubezpieczeniem społecznym. Tak więc, jeżeli instytucja właściwa poweźmie wątpliwości co do ważności stosunku prawnego będącego podstawą do objęcia tytułem ubezpieczenia społecznego w ramach postępowania w przedmiocie ustalenia ustawodawstwa właściwego, to nie może przesądzać tej kwestii samodzielnie. Taka jest też idea rozwiązywania problemów w przypadku sporów co do ustalenia ustawodawstwa właściwego leżąca u

podstaw przepisów unijnej koordynacji. Mowa tutaj w szczególności o art. 6, 15 oraz 16 Rozporządzenia 987/2009, które nakazują zwrócenie się w przypadku istnienia wątpliwości bądź rozbieżności do instytucji innego państwa członkowskiego.

Sąd Okręgowy wskazał, że w dniu 4 kwietnia 2016 r. słowacka instytucja właściwa wydała postanowienie w sprawie braku nabycia prawa do ubezpieczenia chorobowego, ubezpieczenia społecznego i ubezpieczenia na wypadek bezrobocia przez odwołującego się, jako pracownikowi firmy (...) s.r.o. P. 76. 022 01 C., zaś od 1 stycznia 2014 r. zgodnie z prawem słowackim formularz E 104 wydany dla P. Ž. został unieważniony. Instytucja słowacka powołała się na informację o ustaleniu dla skarżącego ustawodawstwa polskiego. Art. 16 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE z 20.10.2009r. nr L 284/1) stanowi, że osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania. Stosownie natomiast do art. 16 ust. 2 wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego.

Ustawodawstwo polskie od 1 kwietnia 2014 r. dla ubezpieczonego zostało ustalone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. pismem z dnia 5 listopada 2014 r.. znak: 230000/511/29/2014-UBS-UWU-IR. Słowacka instytucja właściwa nie wniosła zastrzeżeń, na co miała dwa miesiące od odebrania przedmiotowej informacji. Tak ustalone ustawodawstwo stało się ostateczne.

Ponadto pismem z 14 lipca 2016 r. organ rentowy zwrócił się do instytucji słowackiej celem uzyskania informacji czy P. Ž. wykonywał pracę w Słowacji od 1 stycznia 2014 r. i w jakim okresie. Instytucja słowacka udzieliła szczegółowej odpowiedzi pismem z dnia 26 września 2016 r., w którym to wprost wskazała, iż „Ubezpieczalnia społeczna jest zdania, że Pan P. Ž. od dnia 01 kwietnia 2014r. podlega polskim przepisom prawa o ubezpieczeniach społecznych”. Oznaczało to, że instytucja słowacka zgadza się ze stanowiskiem instytucji polskiej, że jedyną aktywnością zawodową od 1 kwietnia 2014r. było prowadzenie przez P. Ž. działalności na własny rachunek w Polsce, co uzasadniało objęcie go ustawodawstwem polskim.

Sąd Okręgowy wskazał, że art. (...) " (...) 3 k.p.c. jest wyrazem tendencji do poznania prawdy w postępowaniu cywilnym, obejmującej nie tylko sferę uprawnień sądu, lecz także stron i uczestników postępowania oraz ich pełnomocników, którzy swoim działaniem powinni przyczynić się do jej wykrycia. Statuuje on zarazem zasadę kontrydiktoryjności. Zasada prawdy materialnej nie może bowiem przekreślać kontrydiktoryjności procesu, gdyż - jak podaje się w doktrynie - ciężar wskazania niezbędnych dowodów spoczywa przede wszystkim na stronach procesowych. Działanie sądu z urzędu i przeprowadzenie dowodu niewskazanego przez stronę jest po uchyleniu art. 3 § 2 dopuszczalne tylko w wyjątkowych sytuacjach procesowych oraz musi wypływać z opartego na zobiektywizowanej ocenie przekonania o konieczności jego przeprowadzenia (wyrok SN z dnia 9 września 1998 r., II UKN 182/98, OSNP 1999, nr 17, poz. 556). Z drugiej strony Sąd Najwyższy stwierdził, że pomimo uchylenia art. 3 § 2 i innych zmian w kodeksie postępowania cywilnego nie można przyjąć, że działanie sądu zmierzające z urzędu do ustalenia prawdziwych okoliczności, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, stanowi uchybienie procesowe. Mogłoby stanowić takie uchybienie tylko wówczas, gdyby łączyło się z naruszeniem zasady kontrydiktoryjności przez pozbawienie strony możliwości udziału w istotnej części postępowania lub możliwości wypowiedzenia się co do czynności dokonanych z urzędu przez sąd (wyrok SN z dnia 25 maja 2005 r., I CK 765/04, LEX nr 180835). Przepis zobowiązuje strony zarówno do wyjaśnienia okoliczności sprawy (ciężar przytoczenia) i przedstawienia dowodów na tę okoliczność (ciężar dowodu), jak i nakłada na nie obowiązek mówienia prawdy. Z obowiązkiem mówienia prawdy związana jest także powinność zupełności, czyli kompletności wyjaśnień, wyrażająca się w tym, że strona ma obowiązek przedstawienia wszystkich okoliczności sprawy, a więc również tych niekorzystnych. Nie oznacza to jednak wymogu przytaczania przez stronę okoliczności ją poniżających, hańbiących czy narażających na odpowiedzialność karną. Powinny być one jednak przedstawiane w dobrej wierze. Przyjmuje się, że obowiązek mówienia prawdy dotyczy wszelkich twierdzeń faktycznych i dowodów przytaczanych przez strony oraz tzw. postępowań wpadkowych. Ewentualne ujemne skutki nieprzedstawienia dowodu

obciążają stronę, która nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku. Adresatem normy zawartej w art. 3 nie jest więc sąd, lecz strony, nie można zatem zarzucić, że sąd ją naruszył (wyrok SN z dnia 15 lipca 1999 r., I CKN 415/99, LEX nr 83805, oraz wyrok SN z dnia 11 grudnia 1998 r., II CKN 104/98, LEX nr 50663). Przepis art. 3 nie wprowadza żadnej bezpośredniej sankcji procesowej za tzw. kłamstwo procesowe, co nie oznacza, że pozostaje na nie obojętny. W kodeksie postępowania cywilnego istnieją bowiem przepisy, które przewidują pośrednie sankcje za niezgodne z prawdą wyjaśnienia. Należy tu wskazać art. 103 przewidujący obowiązek zwrotu kosztów wywołanych niesumiennym lub oczywiście niewłaściwym postępowaniem strony lub interwenienta, art. 120 § 4 dotyczący grzywny w zakresie ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, w razie podania przez stronę świadomie nieprawdziwych okoliczności, na podstawie których owo ustanowienie nastąpiło, art. 255 w zw. z art. 252 i 253, który przewiduje grzywnę w wypadku bezpodstawnego zarzutu fałszu dokumentu. Ponadto przy uwzględnieniu ogólnej zasady procesowej, że strony obowiązane są zaofiarować sądowi dowody potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy, a przy tym dawać wyjaśnienia zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek - nieuzasadniona odmowa strony, stwarzająca przeszkodę stawianą przez nią w przeprowadzeniu dopuszczalnego dowodu - może być przez sąd oceniona bardzo negatywnie dla strony odmawiającej przy analizowaniu w sprawie ostatecznego wyniku postępowania dowodowego (wyrok SN z dnia 14 lutego 1996 r., II CRN 197/95, Prok. i Pr.-wkl. 1996, nr 7-8, poz. 43).

W ocenie Sądu Okręgowego odwołujący na żadnym etapie postępowania nie zaofiarował dowodów potrzebnych do rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności, że poprzez faktyczne wykonywanie pracy najemnej podlegał ustawodawstwu innego państwa niż Polska. Zaniechanie to organ rentowy prawidłowo ocenił bardzo negatywnie dla strony odmawiającej przy analizowaniu w sprawie ostatecznego wyniku postępowania dowodowego

Sąd Okręgowy wskazał, że niezasadny był wniosek skarżącego o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego firmy (...) s.r.o. P. 76. 022 01 C.. Do specyfiki postępowania odrębnego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych można zaliczyć dopuszczalność występowania w charakterze strony procesowej wielu podmiotów - obok ubezpieczonego (por. definicję ustawową zawartą w art. 476 § 5 pkt 2) i organu rentowego (por. definicję ustawową zawartą w art. 476 § 4), także wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, osoby odwołującej się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, innej niż ubezpieczony osoby, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja (art. 477¹¹ § 1), oraz zainteresowanego (art. 477¹¹ § 1 i 2). Poszerzenie kręgu podmiotów posiadających status strony procesowej o wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, a także o osobę odwołującą się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności stanowi konsekwencję zmian dokonanych w ramach regulacji kodeksowej na podstawie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 218). W doktrynie podkreśla się, że inna niż ubezpieczony osoba, której praw lub obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, jest - podobnie jak ubezpieczony - adresatem decyzji administracyjnej, a zatem dana decyzja wywołuje w stosunku do niej bezpośrednie skutki prawne, podczas gdy wpływ skarżonej decyzji na sferę praw i obowiązków zainteresowanego może być także pośredni (por. postanowienie SA w Łodzi z dnia 24 listopada 1994 r., III AUo 6/94, Wokanda 1995, nr 3, s. 48; uzasadnienie wyroku SA w Katowicach z dnia 29 grudnia 2004 r., III AUa 2134/03, LEX nr 151776; uzasadnienie wyroku SA w Warszawie z dnia 11 maja 2004 r., III AUa 934/03, OSA 2005, z. 4, poz. 11; uzasadnienie uchwały SN z dnia 6 września 2006 r., III UZP 4/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 51; wyrok SN z dnia 4 października 2007 r., I UK 137/07, OSNP 2008, nr 23-24, poz. 356; wyrok SN z dnia 28 marca 2008 r., II UK 159/07, LEX nr 461679; wyrok SN z dnia 5 czerwca 2008 r., III UK 5/08, LEX nr 494138; wyrok SN z dnia 8 lipca 2008 r., I UK 412/07, LEX nr 818580; wyrok SN z dnia 2 października 2008 r., I UK 79/08, LEX nr 509053; wyrok SN z dnia 17 marca 2011 r., I PK 92/10, LEX nr 798239; wyrok SN z dnia 14 czerwca 2011 r., I PK 197/10, LEX nr 950719). Osoba ta nie jest inicjatorem postępowania przed organem rentowym, który wydaje względem niej decyzję, działając bez jej wniosku (z urzędu, w wyniku kontroli uprawnień). Zob. uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 lipca 1999 r., II UKN 52/99 (OSNP 2000, nr 22, poz. 826); postanowienie SN z dnia 28 czerwca 2016 r., II UZ 18/16, LEX nr 2111410. W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie o ustalenie ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego, toczącej się w następstwie wydania decyzji o podleganiu ustawodawstwu polskiemu, w kręgu osób zainteresowanych nie znajdzie się rzekomy słowacki pracodawca odwołującego się, gdyż jego sfery praw i obowiązków niniejsze postępowanie nie dotyczy. W szczególności wynik sprawy nie wpłynie na obowiązek rzekomego

płatnika składek w zakresie odpowiedzialności za zgłoszenie pracownika do podlegania ubezpieczeniom zgodnie z polskim ustawodawstwem, a ponadto nie nałoży na niego obowiązku uiszczenia należnych składek zgodnie z polskim ustawodawstwem. Dlatego też, Sąd Okręgowy, w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył P. Ż..

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego, a to;

a) art. 13 ust. 3 Rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.U.E.L. 2004.166) zwanym dalej „Rozporządzeniem podstawowym” poprzez jego niezastosowanie pomimo, że przepis ten zawiera normę kolizyjną wskazującą na ustawodawstwo właściwe dla ubezpieczenia społecznego osoby normalnie wykonującej pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich Unii Europejskiej przez co wyłączona jest możliwość ustalenia prawa właściwego dla tego stosunku prawnego w inny sposób, niż wskazany przez normę dotyczącą koordynacji ubezpieczeń społecznych, co oznacza, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych miał bezwzględny obowiązek ustalić odwołującemu się ustawodawstwo słowackie;

b) art. 16 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.U.E.L.2009.284.1.) zwanym dalej „Rozporządzeniem wykonawczym” przez jego niezastosowanie, co skutkowało uznaniem przez Sąd I instancji, że organ rentowy przeprowadził w sposób prawidłowy postępowanie, pomimo, że ustalone w zaskarżonej decyzji ustawodawstwo było prawidłowe a odwołanie niezasadne;

c) art. 14 ust. 5 lit. b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 w związku z art. 13 ust. 3 Rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego poprzez jego błędne zastosowanie, mimo, że ani polski organ rentowy ani Sąd nie był uprawniony do oceny pracy wnioskodawcy na terenie Słowacji, co skutkowało uznaniem, że ustalone w zaskarżonej decyzji ustawodawstwo polskie było prawidłowe a odwołanie niezasadne;

d) art. 22 k.p. oraz art. 58 k.c. w związku z art. 300 k.p. poprzez zignorowanie zasady, iż stosunek ubezpieczenia społecznego podlega prawu miejsca wykonywania pracy (lex loci laboris) i dokonanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych a później Sąd I instancji oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym, podczas gdy ocenia ta mogła nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanych przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i mogła być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować;

e) art. 3 ust. 2 Rozporządzenia nr 987/2009 poprzez jego błędną wykładnię, że wnioskodawca zobowiązany był – oprócz udzielenia informacji na temat świadczenia pracy na terenie Słowacji oraz przedłożenia umowy o pracę i potwierdzeń otrzymywania wynagrodzenia - do przedstawienia także dokumentów i dowodów na potwierdzenie, iż świadczył pracę na terenie Słowacji, i w konsekwencji przyjęcie, że to organ rentowy, a następnie Sąd i instancji na podstawie przedłożonych dowodów wykonywania pracy i potwierdzeń wypłaty wynagrodzenia, jako instytucje miejsca zamieszkania, są władne dokonywać oceny stosunku prawnego powstałego zgodnie z normami słowackimi;

f) art. 11 ust. 3 lit. a Rozporządzenia nr 883/2004 poprzez jego zastosowanie, podczas gdy przepis ten nie miał zastosowania w niniejszej sprawie, ponieważ wnioskodawca wykonuje nie tylko pracę na własny rachunek w Polsce ale także pracę najemną na Słowacji, w związku z tym zastosowanie do odwołującego się miał wyłącznie art. 13 ust. 3 Rozporządzenia nr 883/2004;

- naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.

i) art. art. 477¹¹ § 2 k.p.c w zw. z art. 379 pkt. 5 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, a mianowicie niezawiadomienie o postępowaniu pracodawcy odwołującego się jako zainteresowanego, co skutkowało pozbawieniem tego podmiotu możliwości obrony swoich prawa w toku niniejszego postępowania.

Wskazując na powyższe P. Ż. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez 1) zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że od 1 kwietnia 2014 r. wnioskodawca podlega ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, ewentualnie o

- 2) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,
- 3) zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów procesu,
- 4) nieobciążanie wnioskodawcy kosztami procesu za postępowanie apelacyjne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny przyjął poczynione w pierwszej instancji ustalenia faktyczne za własne, bez potrzeby ich korekty, czy uzupełniania, czyniąc je zarazem integralną częścią niniejszego orzeczenia, w konsekwencji czego nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 r., sygn. II UKN 61/97, opubl. w OSNAP z 1998 Nr 3, poz. 104, z 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAP z 1998 Nr 24, poz. 776, z 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, lex nr 585720 i z 24 września 2009 r., II PK 58/09, lex nr 558303).

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Stosownie do treści tego przepisu, sąd dokonuje swobodnej oceny dowodów i ocenia ich wiarygodność stosownie do własnego przekonania, jednocześnie dokonując wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego. Przy tej ostatniej czynności Sąd jest zobligowany uwzględnić wszystkie dowody przeprowadzone w postępowaniu, jak też wszelkie okoliczności towarzyszące ich przeprowadzaniu (wyrok Sądu Najwyższego z 11 lipca 2002 r., sygn. akt IV CKN 1218/00). Granice swobodnej oceny dowodów winny być wyznaczone wymogami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia. W myśl powyższych dyrektyw, Sąd pierwszej instancji rozważa w sposób racjonalny i wszechstronny materiał dowodowy, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych, a wiążącą ich moc i wiarygodność odnosi do pozostałego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie (wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 1999 r., II UK 685/98).

W kontekście zaskarżonego przepisu Sąd Apelacyjny uznał, iż Sąd pierwszej instancji poczynił poprawne ustalenia co do stanu faktycznego oraz dokonał trafnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, zgodnie z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego (art. 233 § 1 k.p.c.). Sąd ten prawidłowo ustalił, iż wnioskodawca pomimo, iż w spornym okresie od 1 kwietnia 2014 r. wykonywał pracę najemną na terenie Słowacji podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na terenie Polski.

Rozpoznawana sprawa została zainicjowana wnioskiem skarżącego z 19 maja 2014 r. o ustalenie właściwego ustawodawstwa. Potrzeba uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z 20 maja 2015 r. sygn. akt IV U 47/15 i poprzedzającej go decyzji ZUS z 12 listopada 2014 r. stwierdzającej, że P. Ż. w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega ustawodawstwu polskiemu od 1 kwietnia 2014 r. przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 24 lutego 2016 r. sygn. akt III AUa 938/15 wynika z powodu rozpoznania wniosku w niewłaściwym trybie oraz, że wydana decyzja zapadła z przekroczeniem kognicji organu rentowego. Sąd Apelacyjny zalecił aby przy ponownym rozpoznaniu sprawy organ rentowy wyjaśnił jednoznacznie, w ramach współpracy ze słowacką instytucją ubezpieczeniową, czy w stosunku do wnioskodawcy słowacki organ rozstrzygnął wiążąco we właściwej mu procedurze, że za sporny okres

podlegał on ubezpieczeniu słowackiemu. Sąd Apelacyjny wskazał, że decyzja polskiego organu ubezpieczeniowego w zakresie podlegania ustawodawstwu polskiemu uzależniona powinna być od decyzji organu słowackiego.

A zatem rozstrzygnięcie niniejszej sprawy - transgranicznego zbiegu tytułów ubezpieczenia (prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce i pracy najemnej na terenie Słowacji) uzależnione było od stanowiska organu słowackiego w zakresie objęcia P. Ż. ubezpieczeniem słowackim z tytułu wykonywania pracy najemnej na terenie Słowacji.

Z akt ubezpieczeniowych organu rentowego wynika, że:

1. 4 kwietnia 2016 r. słowacka instytucja ubezpieczeniowa wydała postanowienie w sprawie braku nabycia prawa do ubezpieczenia chorobowego, ubezpieczenia społecznego i ubezpieczenia na wypadek bezrobocia przez P. Ż., jako pracownika firmy (...) s.r.o. P. 76. 022 01 C., zaś od 1 stycznia 2014 r. zgodnie z prawem słowackim formularz E 104 wydany dla P. Ż. został unieważniony. Instytucja słowacka powołała się na informację o ustaleniu dla skarżącego ustawodawstwa polskiego.

2. Słowacka instytucja ubezpieczeniowa nie wniosła zastrzeżeń w zakresie ustalenia polskiego ustawodawstwa od 1 kwietnia 2014 r., na co miała dwa miesiące od odebrania informacji Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. zawartej w piśmie z 5 listopada 2014r. znak: 230000/511/29/2014-UBS-UWU-IR (k. 41 plik II akt ZUS).

3. Pismem z 14 lipca 2016 r. organ rentowy zwrócił się do instytucji słowackiej celem uzyskania informacji, czy P. Ż. wykonywał pracę w Słowacji od 1 stycznia 2014 r. i w jakim okresie. Instytucja słowacka udzieliła szczegółowej odpowiedzi pismem z 26 września 2016r., w którym to wskazała, iż „Ubezpieczalnia społeczna jest zdania, że Pan P. Ż. od 1 kwietnia 2014 r. podlega polskim przepisom prawa o ubezpieczeniach społecznych”.

A zatem, mając na uwadze ww. informacje, słusznie przyjął Sąd pierwszej instancji, że instytucja słowacka zgodziła się ze stanowiskiem instytucji polskiej, że jedyną aktywnością zawodową P. Ż. od 1 kwietnia 2014 r. było prowadzenie przez niego działalności na własny rachunek w Polsce, co uzasadniało objęciem go ubezpieczeniem społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na terenie Polski, w myśl ustawodawstwa polskiego.

Skarżący do dnia dzisiejszego (przez ponad 3 i pół roku) nie zaoferował żadnych dowodów na potwierdzenie, że od 1 kwietnia 2014 r. z tytułu wykonywania pracy najemnej na terenie Słowacji podlega ustawodawstwu słowackiemu. Nie przedłożył na stosownym druku poświadczenia w zakresie objęcia go słowackim systemem ubezpieczeniowym, co więcej formularz E 104 wydany dla P. Ż. został unieważniony. Zatem słusznie jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, że skarżący, że w spornym okresie nie podlegał ustawodawstwu słowackiemu.

Wbrew zawartym w apelacji twierdzeniom, Sąd pierwszej instancji, akceptując rozstrzygnięcie organu rentowego, że podlega on ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych nie badał, czy skarżący wykonywał rzeczywiście pracę najemną na terenie Słowacji oraz czy zawarta umowa o pracę była ważna, w rozumieniu przepisów prawa słowackiego. Nie badał autentyczności treści tej umowy, faktycznego otrzymywania wynagrodzenia, czy jakichkolwiek innych dokumentów pracowniczych przedstawionych w toku postępowania. Istotne znaczenie miała informacja słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, co do statusu ubezpieczeniowego P. Ż. na terenie Słowacji.

Stąd też bezprzedmiotowym jest odnoszenie się do zawartych w apelacji zarzutów naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 14 ust. 5 lit. b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 w związku z art. 13 ust. 3 Rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia, art. 3 ust. 2 Rozporządzenia nr 987/2009, art. 11 ust. 3 lit. a Rozporządzenia nr 883/2004, art. 22 k.p., art. 58 k.c. w związku z art. 300 k.p., poprzez zignorowanie zasady, iż stosunek ubezpieczenia podlega prawu miejsca wykonywania pracy.

Rozstrzygając o objęciu skarżącego polskim ustawodawstwem organ rentowy posiłkował się przepisami art. 16 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009 r. dotyczącego

wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE z 20.10.2009r. nr L 284/1) i nie naruszył zalecanej w nich procedury.

Art. 16 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania. Stosownie do art. 16 ust. 2 wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego bezzasadny jest również zawarty w apelacji zarzut nieważności postępowania polegający na niezawiadomieniu o możliwości przystąpienia do sprawy w charakterze zainteresowanego MANIOM s.r.o. P. 76. 022 01 C., bowiem zaskarżona decyzja nie wywołuje w stosunku do tego pracodawcy zarówno bezpośrednich, jak i pośrednich skutków prawnych. Nie wpływa na sferę praw i obowiązków MANIOM. Jak słusznie przyjął Sąd pierwszej instancji, wynik niniejszej sprawy nie wpłynie na obowiązek tego płatnika składek w zakresie odpowiedzialności za zgłoszenie skarżącego do podlegania ubezpieczeniom zgodne z polskim ustawodawstwem, a ponadto nie nałoży na niego obowiązku uiszczenia należnych składek zgodnie z polskim ustawodawstwem.

Podobnie przyjmuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. Sąd Najwyższy w podobnej sprawie w uzasadnieniu wyroku z 25.11.2016 r. sygn. akt I UK 370/15 Lex nr 2166375 wskazał, że w sprawie o ustalenie właściwego ustawodawstwa, wynikającej z aspektu marginalnego charakteru pracy za granicą, Sąd nie jest zobligowany do zawiadamiania na podstawie art. 477¹¹ § 2 k.p.c. jako zainteresowanego zagranicznego pracodawcy. Wynik toczącej się sprawy, nie dotyka bowiem bezpośrednio praw i obowiązków zagranicznego pracodawcy. Ocena, czy praca wykonywana w jednym z państw unijnych miała charakter marginalny należy kompetencji dwu (lub więcej) właściwych instytucji ubezpieczeniowych, które powinny dojść do konsensu w takiej sprawie, także osiągniętego w drodze koncyliacji. Dopiero prawomocna decyzja instytucji ubezpieczeniowej określa państwo wypłaty świadczeń z zabezpieczenia społecznego oraz może (ale nie musi) wpływać na kwestię opłacanych składek na ubezpieczenie społeczne. Podobnie wypowiedział się w uzasadnieniu wyroku z 14.07.2016 r. sygn. akt II UK 297/15 Lex nr 2120892. Wskazał, że zainteresowanym w rozumieniu art. 477¹¹ k.p.c. jest podmiot, którego praw i obowiązków bezpośrednio dotykać może wynik toczącej się sprawy. Nie chodzi o zainteresowanie w sensie potocznym ani o automatyczne przypisywanie drugiej stronie kwestionowanej umowy tego przymiotu. Pracodawca zatrudniający ubezpieczonego za granicą nie jest zainteresowanym w sprawie z odwołania ubezpieczonego przeciwko organowi rentowemu o wydanie zaświadczenia o podleganiu ubezpieczeniom społecznym (art. 477¹¹ § 2 k.p.c.) przy czym powyższego nie zmienia sytuacja, w której kwestionowana jest ważność umowy przez niego zawartej. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w uzasadnieniu wyroku z 29.09.2017 r. sygn. akt III AUa 584/17 Lex nr 2391910 podał, że podleganie wnioskodawcy polskiemu ustawodawstwu, nie czyni legitymowanym do udziału w procesie słowackiego pracodawcy, bowiem pracodawca zatrudniający wnioskodawcę za granicą nie jest zainteresowanym w sprawie z odwołania wnioskodawcy przeciwko organowi rentowemu o wydanie zaświadczenia o podleganiu ubezpieczeniom społecznym (art. 477¹¹ § 2 k.p.c.) przy czym powyższego nie zmienia sytuacja, w której kwestionowana jest ważność umowy przez niego zawartej. Dlatego też apelacja jako bezzasadna, na mocy art. 385 k.p.c., podlegała oddaleniu.